

בתי המשפט

40

א 015623/99

בית משפט השלום ירושלים

15/12/02

לפני כב' השופטת ר' שלו-גרטל

בעניין:

באסם עיד

ע"י ב"כ עו"ד

ר' חן

התובע

- נ ג ד -

מאהר חמיס עלמי

ע"י ב"כ עו"ד

ו' דכוור ואח'

הנתבע

פסק דין מתוקן

1. מה סכום הפיצויים המגיע לתובע, אשר שמו הטוב נפגע, בעקבות מאמר שפירסם הנתבע

בעיתון "אלחייאת אלג'ידדה" (להלן: "העיתון").

זו המחלוקת אליה נדרש בית המשפט בגדרה של תביעה זו, לאחר שהנתבע הודה בהגנתו ובהליך המקדמי, כי המאמר מהווה לשון הרע [עמ' 2 בפרו' וכן סע' 1 בסיכומיו], כך שלא היה צורך בהכרעה לגבי החבות המהותית.

2. עיקרי העובדות הצריכות לענין:

2.1 בתאריך 27.7.99 פירסם הנתבע בעיתון כתבה, אשר כותרתה באותיות גדולות

מודגשות, אומרת כך: **"הפרצוף האמיתי של באסם עיד"**.

בכתבה פנה הנתבע אל קוראי העיתון, באשר הם, אל נציגי הסגל הדיפלומטי, אל נציגי התקשורת, ואל כל חברי ההנהלה ונאמני העמותה "הקבוצה הפלסטינית לשמירה על זכויות האדם", בה שימש התובע כמנכ"ל, וחשף, לדבריו, את פרצופו האמיתי של התובע.

בפתח הכתבה מדגיש הנתבע **"אני נושא באחריות לכל אות, משום שכל מה שאני כותב**

בא מהמציאות כפי שהיא, ובלי ריטוש".

בתי המשפט

41

א 015623/99

בית משפט השלום ירושלים

15/12/02

לפני כב' השופטת ר' שלו-גרטל

מתוכן הכתבה עולה שהתובע, בין השאר, "מאוהב בשקר", "סוחר בכאבי אחרים ומנצל את הסוכנות המסחרית שלו, אשר הוא טוען שהוא מגן באמצעותה על זכויות האדם", "שופר ישראל", "תאבוננו לכסף אין לו גבול", אדם לא אמין, נצלן, קונה דו"חות מוכנים, "מבושלים" על הפגיעות הפלסטיניות בזכות האדם, ומייחס את הדו"חות לעצמו, כאילו הן יצירותיו. כך נכתב כהנה וכהנה, השמצות מלוות בדוגמאות למיניהן, ביחס למעשי התובע, המשחירות אותו מכל וכל, ומציגות אף את הנתבע כקרוב למעלליו.

2.2. העיתון מופץ במדינה ומחוצה לה, וכן באזורי יהודה, שומרון ועזה, ויש לו גם אתר באינטרנט.

2.3. התובע, עיתונאי אף הוא, חוקר במקצועו, משמש, כאמור, כמנכ"ל העמותה הפלסטינית לשמירה על זכויות האדם, עמותה רשומה כחוק (להלן: "העמותה").

2.4. הנתבע, עיתונאי ותיק ובכיר, בעל מעמד והשפעה בציבור הערבי, היה במשך 30 (שלושים) שנים עורך ראשי של העיתון "אלקודס", עיתון בעל תפוצה גדולה ביותר במזרח ירושלים [סעי' 1 בתצהירו, פרו' עמ' 32 שו' 21-23, עמ' 33, עמ' 35 שו' 9-11].

2.5. בעקבות הפרסום הגיש התובע את התובענה נגד הנתבע, בה דרש ממנו לפצותו בסכום של 400,000 ₪.

2.6. לאחר פירסום הכתבה והגשת התביעה, ביום 3.9.99 פירסם עיתון "כל העיר" ידיעה גדולה בנוגע לתביעה שהגיש התובע נגד הנתבע, ולפניית עיתון "כל העיר" צוטט הנתבע: "אני עומד מאחורי כל מילה שנכתבה ויש לי הוכחות לדברים שפירסמתי".

2.7. כשלושה חודשים לאחר פירסום הכתבה, ולאחר שקיבל את כתב התביעה, פירסם הנתבע ביום 22.10.99, התנצלות בעיתון [נספח א' לתצהירו], אשר כותרתה: "התנצלות לבאסם עיד - מנכ"ל הקבוצה הפלסטינית לפיקוח אחרי זכויות האדם".

וזו לשונה:

בתי המשפט

42

א 015623/99

בית משפט השלום ירושלים

15/12/02

לפני כב' השופטת ר' שלו-גרטל

"ירושלים, אני הח"מ מאהר עלמי מציין דרך הודעה זו את התנצלותי העמוקה בנוגע לאישומים שיצאו מפי כלפי באסם עיד ושתי כתבות שהתפרסמו בעיתון "אלחייאת אלג'דידה" בתאריכים 27.7.99, 11.8.99, אנוכי, ומתוך נטילת אחריות מלאה מביע את צערי על הדברים שיצאו מפי, ושאין להם כל בסיס ומנגודים לאמת ולאמינות, היות וכתבתי את שתי הכתבות בעקבות התרגשות שנבעה מאי הבנה בלתי נשלטת לאור שמיעתי דברים שיוחסו לבאסם עיד כנגדי ולא בדקתי ווידאתי את אמיתות הדברים, ואני מודה בזאת, שהכתבות פגעו בבאסם עיד והינו נקי מהאישומים שנזכרו בהם.

והיות ועברתי את הגבול המקובל בשתי כתבות אלו, בהאשמות שווא...אני מקווה שיקבל התנצלות זו ויראה בה כסיום למחלוקת שאין בה כל צורך...ומקווה שה' יגן וישמור על הקבוצה הפלסטינית וירחק ממנה כל שונא או משיג גבול או נצלן.

(-)

מאהר עלמי"

3. התובע טוען, כי בנסיבות בהן פורסמה הכתבה, מבלי שהנתבע ביקש התייחסותו או תגובתו, כאשר מספר ימים קודם לפרסום הכתבה, השתתף הנתבע בישיבת ההנהלה של העמותה, ולא העלה כל טענה כלפיו, נגרמו לו נזקים בלתי ניתנים לתיקון [סעי' 9.ז. בתצהיר עדותו]. רק מפאת העובדה, שלא ניתן לתבוע גם את העיתון המוצא לאור מחוץ לשטח המדינה, ואת העורך שהינו תושב רמאללה, בחר התובע להעמיד את הסכום הנתבע על 400,000 ₪, וסכום זה, לדבריו, אינו משקף את היקף הפיצוי הראוי המגיע לו.

בתי המשפט

43

א 015623/99

בית משפט השלום ירושלים

15/12/02

לפני כב' השופטת ר' שלו-גרטל

4. הנתבע טוען, כי לתובע לא נגרם כל נזק כתוצאה מהפרסום. הוא לא תבע נזק מיוחד אלא רק נזק כללי, הוא לא הביא כל ראיה המעידה שהוא או בני משפחתו סובלים מהפרסום, הוא נמנע מלפרט בתצהיר עדותו כיצד יפגע הפרסום בעתיד בעבודתו, ובחקירה נגדית אישר שהפרסום לא גרם לו הפסד השתכרות, או ירידה בהכנסה, ואף לא ציין, שנגרם לו נזק נפשי. לעומת זאת, הנתבע הוכיח, שלתובע לא נגרם כל נזק. לפיכך, אין לפסוק לתובע פיצויים בכלל, ולחלופין, ראוי שסכום הפיצויים הכללי לא יהיה גבוה מן הנזק הממשי, ושיעורו בנסיבות מקרה זה, הינו אפסי נוכח העובדה, שנוהל משא ומתן להתנצלות, היתה השפעה אפסית של הכתבה עקב חוסר הרצינות שבה, ובהתחשב בסכומי פיצויים במקרים דומים אחרים.

5. תיקון מס' 6 לחוק איסור לשון הרע תשכ"ה-1965 קבע, כי בית המשפט רשאי לחייב את הנתבע במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק. כידוע, עורר התיקון מחלוקת פרשנית בשאלה, האם הגביל המחוקק את הפיצוי במקרים שלא נגרם נזק ממוני, לסכום של 50,000 ₪ בלבד. לאחרונה, נתן בית המשפט העליון פסק דין, המהווה פריצת דרך בנושא הפיצויים בדיני לשון הרע, ולפיו, קבע כב' הנשיא השופט א' ברק, חד משמעית, כי בתיקון מס' 6 לא נקבע רף עליון לפיצויים. מטרתה של הוראת החוק, לקבוע רף תחתון המשחרר את הנפגע מהצורך להוכיח את נזקו [רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף ואח' פ"ד נה(5), 510].

במקרה דנן, יש להביא בחשבון, בין היתר, את היקף הפגיעה, גודל הכותרת והאמור בה, תוכן הכתבה, במיוחד העובדה שהתובע הועמד במוקד הכתבה, וההשמצות החמורות נגדו. הוכחה פגיעה בשמו הטוב של התובע, אשר שימש כמנכ"ל העמותה, אדם בעל תפקיד ועמדה בכירה, והוכחה פגיעה קשה ברגשותיו, בכך שנכתב עליו כל מה שנכתב, מבלי שהנתבע חסך מילים או תארים פוגעים.

בתי המשפט

44

א 015623/99

בית משפט השלום ירושלים

15/12/02

לפני כב' השופטת ר' שלו-גרטל

אין ספק שפרסום הכתבה היה פוגע וחורג, לפי כל קנה מידה של לשון הרע. מטבע הדברים, פרסום כזה פוגע ברגשות, גורם עוגמת נפש, חוסר נחת, ועלול היה לפגוע בהמשך דרכו של התובע. הכתבה פורסמה בעיתון בעל תפוצה גדולה בקרב האוכלוסיה הערבית, עם אתר באינטרנט. אין סיבה מיוחדת להעדיף את גירסת הנתבע בתצהיר, לפיה, המאמר לא פורסם באינטרנט, מכיוון שלא הובאה ראיה המאמתת אמירה זו.

כמו כן, יש להביא בחשבון את אמינות הפרסום, מעמדו של הכותב - עיתונאי בכיר ותיק, אשר היה עורך עיתון אלקודס במשך 30 שנים, ואשר אף לגירסתו, פירסם שתי כתבות כנגד התובע, וכן יש להביא בחשבון את התנהגותו של הנתבע לפני ולאחר הפרסום. סביר להניח, כי הימנעות הנתבע לקבל את תגובת התובע בטרם הפרסום, והעובדה שנמנע מלצמצם את הנזק, מיד לאחר הפרסום, והמשיך לטעון לאמת בפרסום לאחריו, ואף לאחר הגשת התביעה, כפי שהגיב לעיתון "כל העיר", הגביר את עוגמת הנפש של התובע, ואת הפגיעה ברגשותיו ובשמו הטוב. לכך יש להוסיף את העובדה, שבסופו של דבר, הודה הנתבע שלא היה שמץ של אמת בהאשמותיו החמורות, וכי פירסם את הדברים מתוך זעם והתקוממות נגד התובע [סעי' 3 בתצהירו, עדותו בעמ' 34 למטה, עמ' 35 למעלה]. המסקנה המתבקשת מאלה, היא שהפרסום לווה בכוונה לפגוע מתוך זדון.

מנגד, יש לתת משקל להודאה של הנתבע באחריותו, ולהתנצלות, אשר פירסם בעיתון, במודעה לא קטנה, מפורטת, גם אם באה באיחור ובעקבות התביעה.

לא הוכח נזק רכושי, לא נפגע מעמדו של התובע בעמותה, הוא נשאר לשמש בתפקיד מנכ"ל [עמ' 10 שו' 8], לא נפגע מעמדו בקרב הקהילה, הוא העיד שהוא ממשיך לנהל את הארגון, ונמצא בקשר ישיר עם עיתונאים ותורמים, מתגורר בשועפט [עמ' 10, עמ' 11] ומשכורתו אף עלתה [עמ' 11 למטה].

בתי המשפט

45

א 015623/99

בית משפט השלום ירושלים

15/12/02

לפני כב' השופטת ר' שלו-גרטל

סבורתני, כי בנסיבות מקרה זה, סכום הפיצוי על הפגיעה בשמו הטוב של התובע, חייב להיות משמעותי וגבוה, באופן ההולם את חומרת המילים, וכדי שישקף את המשקל הרב שהחברה נותנת לשמו הטוב של אדם, כפי שאף בא לידי ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון בנושא זה. הפיצוי צריך לעודד את רוחו של התובע שנפגע בגין לשון הרע, ולתקן את הנזק לשמו הטוב.

בשקלול מכלול הנסיבות, אני פוסקת לתובע פיצויים על הפגיעה בשמו הטוב, על דרך אומדנה, סכום של 180,000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, החל מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

6. הנתבע ישלם לתובע הוצאות משפט, המחצית הראשונה והשנייה של האגרה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק, מיום ההוצאה ועד התשלום המלא בפועל, וכן שכ"ט עו"ד 20,000 ₪ בתוספת מע"מ, הפרשי הצמדה וריבית כחוק, החל מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

7. המזכירות תמציא העתק מהעמוד האחרון של פסק הדין המתוקן לב"כ הצדדים.

תיקון פסק הדין ניתן היום כ"ז בטבת, תשס"ג (1 בינואר 2003) בהעדר הצדדים.

ר' שלו-גרטל, שופטת